

KAARI UTRIO

PAPPILAN
NEIDOT

TAMMI

KAARI UTRIO

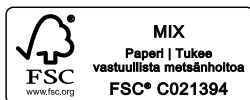
PAPPILAN

NEIDOT

TAMMI

HELSINKI

5. painos

© Kaari Utrio ja Tammi 1976

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7020-3

Painettu EU:ssa 2025

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Henkilöt

SOMERNIEMEN JAKKULAN PAPPILASSA

Israel Löfberg, köyhä mutta oppinut pitäjänapulainen

Anna Ursula Wivolin, hänen nöyrä ja huolestunut vaimonsa ja pappilan yksitoista suloista mutta nälkäistä lasta:

Sara Emerentia, Hedvig Helena ja Lovisa Christina, pitäjänapulaisen ensimmäisestä avioliitosta

Maria, Anna Margareta, Ursula Fredrika, Anders ja Niklas, Simon ja Ossian, pitäjänapulaisen nykyisestä avioliitosta

Thaddeus Wivolin, pappi mutta hurskas, Anna Ursulan poika ensimmäisestä avioliitosta

Antti Vilander, kirkonkulman itsepäinen torppari

SOMEROLLA

Anton Landgren, älykäs ja ikävystynyt tehtailija Kultelan kylässä

Semen Barakov, jumalten hylkäämä kauppias Joensuun kylässä

HELSINGISSÄ

Dorothea Feuerberg, rikas tati

Emil Granvik, teologian ylioppilas

Marianne von Gottlieb, tyylikäs leski

Ida, piika

Paul Ahlefeldt, Vartsaaren paroni

Julius Quisinger, seurapiirien lemmikki

Kirkkoherra Crohns perheineen

Matkamiehen neuvo

Oi suven suloisuutta kun aurinkomme loistaa,
ja kyyhky, pääsky, leivonen laulain huolet poistaa.

On päivä tullut pesästään nyt Pohjan maille saakka,
ja uupuneilta harteilta jo kirpoo sodan taakka.

Vaan käärme paratiisissa on musta ihmismieli,
voi kaiken kauniin turmella jo myrkyllinen kieli.

Siis huolin käykää, varoen, tietä kaitaa aina,
niin lempi läikkyy, riemu soi, ei murhe mieltä paina.

Israel Löfberg:

Keisari Nikolain aika, Johdatukseksi

Kirjoitettu 1830 Somerniemellä

Kolme köyhää neitoa

Sara Emerentia Löfberg.

Sara kohensi korvien päälle sykkyröiksi kierrettyjä hiuksiaan. Kasvot näkyivät himmeässä peilissä epämääräisenä vaaleana läikkänä.

Mamseli Sara Emerentia Löfberg, vanhapiika.

– Typerä tyttö!

Sara säikähti.

– Mistä luulet paremman saavasi, rutiköyhä pappilan mamseli! Ja millä maksetaan velat, niin, millä heikkopäinen isäsi maksaa velat, häh? Nöyryys ei olisi kerjäläiselle pahitteeksi!

Sara rypisti otsaansa. Aivan ilmeisesti huutaja ei ollut Papa joka halusi häntä kirjoittamaan muistiinpanoja. Sara meni ovelle varoen huolellisesti kahta rikkonaista lattialautaa joista jalka saattoi mennä läpi.

– Äläkä tule tarjoamaan itseäsi sitten kun nimismies on ovella! Tuhannesta ruplasta en huolisi pahansisuisia akkaa!

Sara värähti. Nimismies oli jotakin mitä hän ei halunnut ajatella. Eteistuvan ovi oli raollaan, harmaalla lattialla oli lämmin kultainen viiru. Sara työnsi sormellaan ovea varovasti vähän enemmän auki.

Kauppias Semen Barakov seisoi keskellä miespihaa ja rähi. Hän teki sen tottuneesti ja taidolla. Sara kuunteli ällis-

tyneenä. Näytti siltä että kauppias oli suuttunut pappilan mamseleihin. Nyrkki heilui ilmassa ja sylki roiskui mustan parran seasta. Pelokas renkipoika kyyristeli kiesien takana.

Semen Barakov oli hyväntuulisenakin vastenmielinen. Vihaisena hän oli pelottava. Sara pysytteli tarkasti oven suojassa.

Joku kosketti kevyesti Saran olkapäätä.

– Eikö hän ole typerä?

– Mitä on tapahtunut? Miksi hän räyhää tuolla tavalla, ja vielä pappilan pihalla?

Thaddeus Wivolin kohautti olkapäitään. Laihtuneet kasvot vääntyivät ivalliseen hymyyn.

– Sivistymätön ihminen.

Sara tunsi velipuolen ruumiista hohkaavan lämmön ja tunkkaisen sairaanhajun.

– Sinun pitäisi levätä, Thaddeus. Sinulla on kuumetta. Maman käski sinun pysyä vuoteessa koko päivän.

– Nyt hän lähtee.

Kauppias Barakov hyppäsi kieseihin ja läimäytti hevosen liikkeelle niin nopeasti ettei renkipoika ehtinyt takaistuimelle vaan jäi kollottamaan keskelle pihaa.

Lovisa tuli pakarituvasta – hänkin oli ilmeisesti piileksinyt oven takana – ja tarttui poikaa kädestä.

– Lapsiparka, Barakov hakkaa hänet kappaleiksi, Thaddeus mutisi.

– Mene lepäämään. Sara pelästyi velipuolen palavia poskia ja loistavia silmiä.

Lovisa oli menossa pakaritupaan pojan kanssa kun Sara ehti hänen rinnalleen. – Mitä se oli?

Lovisa hymyili niin että kesakkoinen nenä kipristyi. Maman jaksoi vähän väliä muistuttaa että Lovisan oli suojattava ihonsa, kesakot olivat hienon naisen kauhistus.

- Hedvig antoi hänelle rukkaset.
- Armias Luoja!

Saran parahdus sai pakarituvan piisin puoleen kumartuneen pastorska Löfbergin ojentautumaan. Sara näki kyynelten juoksevan Mamanin sieviä pyöreitä poskia pitkin.

– Maman, rakas... älkää itkekö. Älkää, Barakov haukkuu, ei pure.

– Kyllä hän puree, Sara pieni.

Sara masentui. Hän oli tiennyt jo kauan että Papa oli pahasti velassa Barakoville niin kuin melkein kaikille muillekin joilla vain oli rahaa lainata. Mutta velka-asiat näyttivät aina olevan jossakin kaukaisessa tulevaisuudessa jolloin Sara olisi jo turvallisesti naimisissa ja poissa kodin huolista.

– Hän sanoi lähettävänsä nimismiehen.

– No sitä hän nyt tuskin ensi hätään tekee. Pastorska oli jo hallinnut itsensä ja alkoi vuorostaan lohdutella. – Ja voihan olla, että Hedvig muuttaa mielensä.

Anna Ursula Löfbergin ääni oli epäilevä, eikä Sara viitsinyt edes vastata. Kaikki tiesivät, ettei Hedvig koskaan muuttanut mieltään kun oli kerran jotakin päättänyt.

– Kuinka hän saattoi sillä lailla asettua Papaa vastaan?

– Sisaresi on kovin itsetietoinen nuori nainen, pastorska huokasi.

– Hedvig ei koskaan tee mitään mikä ei miellytä häntä, Lovisa sanoi sävyisästi pitkän pöydän ääreltä.

– Mutta nyt on kysymyksessä perheen onni, Sara penäsi. – Hedvigin pitäisi joskus ajatella muitakin kuin itseään.

– Menisitkö sinä naimisiin Barakovin kanssa? Edes perheen onnen vuoksi, Lovisa kysyi yllättävästi.

– Tietenkin menisin, Sara vastasi tarpeettoman nopeasti. – Ei tulisi mieleenikään vastustaa Papan tahtoa. Vanhemmat tietävät parhaiten, mikä on lapsille hyväksi.

– Järkevästi solmitut avioliitot onnistuvat parhaiten, pastorska sanoi väsyneesti ikään kuin olisi toistanut lausetta liian monta kertaa.

– Niin kuin teidän avioliittonne, Maman?

Pakarituvan ovensuussa seisoj hätkähdyttävän kaunis nuori nainen. Haalistunut vaalea pumpulihame pikeminkin korosti kuin himmensi pähkinänvaaleiden kiharoiden ja kirkkaansinisten silmien loistetta. Heinäkuun auringon säteet lankesivat tuvan avoimesta ovesta Hedvigin palmikolle. Sara huokasi itsekseen. Oli väärin kadehtia toisen, vieläpä oman sisarensa ulkonäköä. Kukin oli syntynyt sellaiseksi kuin Herra parhaaksi näki. Mutta kuitenkin. Vanhimman sisaren olisi pitänyt olla kaunein. Hänen tehtävänsä oli solmia edullinen avioliitto ja mieluusti järjestää hyvät aviomiehet sisarillekin.

– Voi Hedvig, kuinka sinä uskalsit?

– Uskalsin mitä? Hedvig liukui huoneeseen suoraryhtisenä kuin kuningatar. Hän oli tyyni ja vetäytyvä niin kuin aina. Mikään ei tuntunut koskettavan häntä.

Pastorska Löfberg silmäsi tytärpuoltaan loukkaantuneen näköisenä.

– Löfberg ja minä olemme aina tulleet hyvin toimeen. Sitä paitsi minulla ei ollut valinnan varaa.

– Mutta minulla on, Hedvig sanoi rauhallisesti.

– Lovisa tarvitsetko apua? Ajattelin lähteä Beata Sofian ja kaksosten kanssa Räynämäelle katsomaan, olisiko jo mustikoita.

– Tuskinpa niitä vielä on, mutta mene vain. Sara saa auttaa minua ruuanlaitossa.

Sara irvisti. Hän olisi mielellään keskustellut Hedvigin kanssa kummallisista tapahtumista. Mutta Lovisalle, niin pikkusisar kuin hän olikin, ei sanottu vastaan. Lovisa huolehti oikeastaan koko pappilan taloudesta. Pitäjänapulaisen huushollissa oli vain yksi piika, joten tyttären oli tehtävä oma osansa töistä.

– Hedvig, minä pyydän sinua vielä harkitsemaan päätöstäsi, pastorska sanoi rukoilevasti. – Meillä ei ole varaa suututtaa Semen Barakovia.

– Minä olen harkinnut. Hedvigin äänessä oli tuskin huomattavaa koleutta. Sitten hän vilkaisi äitipuoleensa ja hymyili. – Älkää surko, Maman, kaikki kääntyy vielä hyväksi.

Anna Ursula Löfberg sulki silmänsä kärsivän näköisenä.

– Kunpa kääntyisikin. Kunpa Löfberg vain ymmärtäisi... Hän avasi silmänsä ja hymyili vinosti tytärpuolilleen. – Teidän isänne ei ole kovin ymmärtäväinen raha-asioissa. Ne ovat liian maallisia hänelle.

– Se on hänen puolustuksensa, Hedvig myönsi. – Maman, menkää te nyt vähän lepäämään, tällainen helle vaikuttaa tuhoisasti hermoihinne. Pihakamarissa on viileää, ottakaa Ossian mukaanne ja menkää sinne.

– Mutta Löfberg ei pidä siitä, että keskellä päivää maataan...

– Papa on vetäytynyt virkahuoneeseen lukemaan lehtiä eikä halua että häntä häiritään, Hedvig sanoi pahaenteisesti.

Lovisa tuhahti. – Hänelle kai täytyy sitten viedä ruoka sinne.

– Jotakin pientä ja vaatimatonta hän käski.

Sisaret vilkaisivat toisiinsa. Oli äärimmäisen epäsuopeuden merkki kun pitäjänapulainen Israel Löfberg vetäytyi koppiin, jota ylen komeasti nimitettiin virka-

huoneeksi, ja kieltäytyi syömästä Lovisan usein melkein tyhjistä valmistamia herkullisia aterioita. Pastori oli yleensä hyvin tarkka ruokansa suhteen.

– Pientä ja vaatimatonta, Lovisa mutisi synkästi.
– Ursula Fredrika onki aamulla ahvenen. Paistanko sen hänelle?

Sara tirskahti. Pastorska vilkaisi häneen paheksuvasti. Hedvig tarttui äitipuoltaan käsikoukusta.

– Missä on Ossian? No, hän on jo nukahtanut. Sara, ota poika syliisi ja kannaa hänet pihakamariin. Lovisa, Maria ja Anna Margareta saavat auttaa sinua ruuanlaitossa. Sara tulee minun kanssani ja otamme vielä Simonin mukaamme niin sinulla on työrauha.

– Ja Papa saa rauhassa murjottaa, Lovisa lisäsi. – Jos saisin eilisestä kanasta jotakin irti, vaikka se oli kyllä inhottavan sitkeää ja saattaa vain pahentaa hänen huonoa tuultaan. Mutta hyytelö on kyllä hyvää.

Saralta jäi kuulematta loput Lovisan mietiskelystä. Hän nosti maalattialta syliinsä Ossianin, nuorimman Somerniemen pitäjänapulaisen Israel Löfbergin yhdestätoista lapsesta.

Pappilan miespiha paahtui kuivana ja keltaisena auringon poltteessa. Puolitiedottomasti Sara vilkaisi taivaalle ja hänen huolensa syveni: ei pilvenhattaraakaan, ja nyt kaivattiin jo kipeästi sadetta kuivuuteen nääntyville pelloille. Sara huokasi ja painoi poskensa pikkupojan vaaleisiin hiuksiin. Ne tuoksuivat heinältä. Kolmivuotiaan ei tarvinnut tietää mitään pappilan surkeasta tilanteesta.

Kärkytie Jakkulasta Keltiäisiin pölisi askelten alla. Beata Sofia, vilkas ja itsepäinen kymmenvuotias, loikki ensimmäisenä laulaen kovaäänisesti jotakin viisua kunnes

Sara käski hänen lopettaa. Hetken kuluttua hän alkoi uudelleen ja Sara rypisti otsaansa. Beata Sofia oli pastorin lemmikki, toivottomasti hemmoteltu, tottelematon jopa äidilleen.

Kaksoset Anders ja Niklas, kaksitoistavuotiaat, kulivat tiensivuja ja tähystivät mustikoita niin kuin heidän oli käsketty tehdä. Sara ja Hedvig, reippaat nuoret naiset, hidastivat askeleitaan poikien vuoksi. Kaksoset olivat heikkorintaisia, yskivät paljon ja väsyivät helposti. Kukaan ei sitä sanonut, mutta kaikki arvasivat heidän kohtalonsa olevan sama kuin velipuolen Thaddeus Wivolinin, joka makasi milloin hikoillen, milloin väristen toisessa uunikamarissa ja yski verta koko talven.

Viimeisenä löntysti Simon, kuusivuotias vaaleatukkainen jurrikka joka oli kiinnostunut vain ja ainoastaan hevosista. Simon oli Lovisan lempilapsi. Hän vietti aikansa kyökin, pakarituvan ja tallin välillä ja istui hiljaisena kuin lanttu kun Thaddeus yritti opettaa häntä lukemaan.

Sara vilkaisi sivulta Hedvigä. Hän ei uskaltanut aloittaa keskustelua tapahtuneesta. Vaikka Hedvig oli häntä vuoden nuorempi, yhdeksäntoista, hän oli aina tuntenut selittämätöntä arkuutta sisarta kohtaan. Hedvig ei helposti uskoutunut eikä yleensäkään puhunut asioistaan. Hiljainen hän ei silti ollut, pastorska oli jopa joskus moittinyt Hedvigä määräileväksi.

– Eikä mikään pelästyä miehiä niin paljon kuin määräilevä nainen, Hedvig-kulta!

Sara ei muistanut koskaan nähneensä Hedvigin itkvän. Kun sisar suuttui, hän vaikenä ja saattoi olla puhumatta päiväkausia. Pappilassa kaikki hieman arastelivat häntä, jopa Lovisakin jonka puoleen kaikki kuitenkin kääntyivät kun tuli vaikeuksia.

Hedvig oli yleensä ystävällinen ja kohtelias, työteliäs ja tarkka. Mutta lähelleen hän ei päästänyt ketään. Hän oli perheen kaunotar ja toivottiin, että hän solmisi edullisen, jopa loistavan avioliiton.

– Vaikka mistäpä Somerniemen Jakkulaan loistavia miehiä eksyisi, pastorskan oli tapana päivitellä puhuesaan tytärpuolilleen näiden tulevasta avioliitosta. Asiasta puhuttiin joka päivä, sillä pappilan mamselit alkoivat huolestuttavasti lähestyä ikää, jolloin naisesta alettiin vähitellen käyttää nimitystä vanhapiika. Lovisakin oli jo kahdeksantoista. Eikä kenelläkään ollut tietoa sulhasesta.

Ei ennen kuin entinen kauppias Semen Barakov esitti imarteleavan ehdotuksensa.

– Raakileita täällä vain on, Anders marisi. – Minua väsyttää.

Niklas yskähti kaikuna perään. Sara tuhahti. Kaksoset olivat oppineet käyttämään yskimistä sopivana keinona viedä tahtonsa perille. Pienikin pärskähdys, ja pastorska oli oitis tarjoamassa kuumaa maitoa ja joskus hunajaakin.

– Levätään vain, Hedvig myöntyi. – Halusin vain päästä vähäksi aikaa rauhaan, hän jatkoi hiljaisemmin Saralle.

Sara nojasi männynrunkoon ja katseli hajamielisesti lapsia. Hedvig etsi huolellisesti paljaan kiven ja istui sille. Mäntykankaan ilma väreili kuumuudessa.

Sara odotti. Hedvig istui vaieten, kädet levollisesti helmassa. Sara oli aina kadehtinut Hedvigin kykyä istua jousten. Kunnan ihmisellä piti aina olla käsityö, tai piti polkea rukkia tai perata tai siivota tai nyppiä tai leikata jotakin. Silti pastorska ei koskaan moittinut Hedvigiä laiskuudesta.

– Hedvig on luotu ylhäiseksi naiseksi. Hänen kaltaisensa onkin istuttava hiljaa ja näytettävä kauniilta.

Sara oli ajatellut vihamielisesti, että heiltä muilta vaadittiin ainaista ahkeruutta niin etteivät he sitten osaisi olla niin kuin hienot naiset kun se aika ehkä joskus koittaisi.

– Papa taisi järkyttyä aika lailla, Sara uskalsi viimein aloittaa.

Hedvig kohautti olkapäitään.

– Hän toipuu kyllä.

– Miten sinä uskalsit? Asetuit vastustamaan Papan tahtoa. Ja Mamanin. Tiedäthän miten kovasti he ovat toivoneet tätä avioliittoa.

– Heidän ei tarvitse viettää loppuelämäänsä Semen Barakovin kanssa, Hedvig sanoi kylmästi. – Minun elämäni on minun. En aio tuhlata sitä typerälle öykkärielle.

Sara vapisi kauhistuksesta ja kateudesta. Kukaan ei ollut koskaan uskaltanut sanoa kauppias Barakovia öykkäriksi. Kun asiaa tarkemmin ajatteli, sellainen hän juuri oli. Julma ja tyhmä.

– Mutta hän on rikas. Ajattele, jos kukaan ei enää kosi sinua, Hedvig. Voit jäädä vanhaksippiaksi.

– En usko, Hedvig hymyili hieman itserakkaasti. – Maailmassa on paljon miehiä. Useimmat ovat varmasti miellyttävämpiä kuin Semen Barakov.

– Mutta Somerniemi ei ole maailma, Sara väitti. – Me emme pääse koskaan minnekään koska Papa on niin köyhä. Meidän pitää saada mies täältä.

Hedvig lyyhistyi äkkiä kasaan kiven viereen, hänen kasvonsa kiristyivät, kyyneleet tuntuivat purskahtavan hänen silmistään kuin vesiputous. Sara ryntäsi kauhistuneena hänen viereensä.

– Älä, Hedvig, älä. Hän tarttui Hedvigiä hartioista ja sisar oli äkkiä hänen sylissään epätoivoisena ja värisevänä. – Rakas kulta... Hedvig, oma rakas...

Hedvigin vaaleapalmikkoinen pää painui Saran olkapäälle. Hän itki ääneen, melkein ulvoi lohdutonta, toivotonta valitusta. Kyyneleet tunkivat väkisinkin Saran silmiin, hän silitti siskon hiuksia ja mutisi epäselviä rauhoittavia sanoja. Hellyyden ja rakastamisen tunne lämmitti häntä päästä jalkoihin.

– Hyvä Luoja, Sara, Hedvig huohotti nyyhkytystensä välillä, – ajattele, kuvittele millaista on olla naimisissa! Barakov koskemassa sinuun, joka paikkaan, suutelemassa, riisumassa...

– Hedvig! Sara oli typertynyt. Sellaisista asioista ei saanut puhua. Sara oli mieluummin tietämättä niistä mitään. – Mitä sinä puhut!

– Se on totta, Hedvig melkein huusi. – Sitä ei sanota mutta se on totta!

– Älä ajattele sitä, Sara yritti sanoa ja tiesi puhuessaan olevansa väärässä. Sitä ei voinut olla ajattelemta, se tuli aina eteen vaikka kuinka yritti kuvitella taloudenpitoa ja vaatteita ja sitä että sanottaisiin rouvaksi.

– Sara, kaksoset riitelevät... Mikä Hedvigin on?

Beata Sofian ovelat älykkäät silmät tarkastelivat sissaria uteliaasti. Pikkutyttö oli hämmästyttävästi Hedvigin näköinen vaikka he olivat vain sisarpuolia. Pastori sanoi heidän muistuttavan isoisää, kauan sitten kuollutta Matias Löfbergiä, joka oli ollut huomattavan kaunis mies mutta huikentelevainen.

– Hedvigillä on kova päänsärky, Sara valehteli nopeasti.

– Miksi sinä sitten itket? Beata Sofian kulmakarvat kohosivat, sitten hän nyökkäsi. – Hyvä on, minä pidän huolen pojista. Mutta meidän pitää kohta lähteä kotiin päin.

Sara hymyili kiitollisena.

– Kerätkää koreihin vaikka käpyjä. Lähtekää mennen edeltä, minä tulen perässä Hedvigin kanssa. Varmaan hänen päänsärkynsä helpottaa pian.

– Maman hermostuisi jos tietäisi, että Hedvig on sairas, Beata Sofia sanoi pikkuvanhasti.

Hedvig niiskutti hiljaa.

– Anteeksi. En tarkoittanut hermostuttaa sinua. Sara päästi hänet vastahakoisesti sylistään. Outo läheisyudentunne kaikkosi nopeasti. Hän yritti pitää Hedvigin kädestä mutta sisar ryhtyi järjestelemään hiuksiaan.

– Ymmärräthän, etten voi mennä naimisiin Semen Barakovin kanssa.

Sara nyökkäsi. – Kauhealta se tuntuu. Mutta onko se parempaa kenenkään kanssa? Maman on sanonut, että avioliitossa on asioita jotka naisen on vain kestävävä, vaikka hammasta purren.

– Minä voisin purra Barakovia, Hedvig hymyili jo ylimieliseen tapaansa. Hän oli jälleen tyyni ja hillitty. Kuori oli sulkeutunut. Sara tunsu itsensä epämääräisesti torjutuksi.

Hedvig nousi ja pudisteli roskia hameestaan.

– Etkö sinä sitten halua mennä naimisiin? Sara kysyi epäuskoisesti. – Mitä muuta sinä voisit tehdä?

– Kyllä minä menen naimisiin, Hedvig sanoi varmasti. – Luuletko että voisin elää loppuelämäni Papan ja Maman kanssa ikuisessa köyhyydessä? Pappilan vanha mammaseli! Entäs sitten kun Papa kuolee? Miten minun sitten kävisi? Mistä saisin leivän suuhuni ja katon pääni päälle?

– Onhan sukulaisia, Sara yritti. – Pojat ovat silloin jo varmasti naimisissa ja ottavat sinut mielellään...

– Palkattomaksi piiaksi, Hedvig naurahti. – Minä haluan parempaa. Hyvä Luoja, kuinka minä inhoan tätä

ainaista köyhyyttä, hän puuskahti äkkiä intohimoisesti.
– Ikuista marinaa rahoista ja veloista. Sara, koko meidän nuoruutemme on tuhlattu raatamiseen ja säästämiseen, kaikesta kieltäytymiseen. Ja me olemme kuitenkin säätyläisiä!

– Niin, Sara sanoi nöyrästi. Hän oli aina pitänyt heidän köyhyyttään itsestään selvänä. Kaikkien oli tehtävä kovasti työtä ja laskettava suupalat, niin oli aina ollut.

He kävelivät hitaasti kapeaa kärrytietä. Lapset metelöivät hyvän matkaa edellä.

– On yksi keino, Hedvig mietiskeli ääneen. – Ja sitä minä aion käyttää.

– No? Sara kysyi epäilevästi.

– Nain oikein vanhan ja oikein rikkaan miehen. Vanhat miehet tyytyvät vain katselemaan vaimojaan.

Saraa kauhistutti Hedvigin tietämys ja kylmä tapa jolla hän suhtautui niin tärkeään asiaan.

– Onko sinulla mieskin ehkä tiedossa?

– On, Hedvig hymyili jonnekin kaukaisuuteen, eikä Sara uskaltanut kysellä enempää.

Täti Dorothean kirje

Anna Ursula Löfberg raotti varovasti pappilan virka-huoneen ovea. Saranat tietenkin vinkuivat. Ylimmäinen sarana oli puoleksi irti ja ovi roikkui vinossa.

Somerniemen kappelin pitäjänapulainen Israel Löfberg istui pöytänsä ääressä lukemassa Turun Wiikko-Sanomia. Joka puolella kolkkoa pimeää virkahuonetta oli vanhoja sanomalehtiä. Huone haisi ummehtuneelta, homeelta ja vanhalta puulta.

– Löfberg... rakas Löfberg, täällä olisi vähän ruokaa. Täytyyhän Löfbergin syödä. Löfbergillä on niin tarkka vatsa, Anna Ursula maanitteli ovenraosta.

Pastori Israel nosti kärsivän katseensa sanomalehdestä.

– Jos Anna Ursula välttämättä vaatii.

Pastorska rohkeni sisään asti tarjotin käsissään.

– Lovisa on laittanut herkullista kanaa, pastorska kuiskaili tukahduttaen haikean kaipuun. Muu väki saisi tyytyä hernekeittoon kun pastori söi kanaa.

– Hän on hyvä tytär, pastori Israel sanoi jäykästi.

– Ehkä Anna Ursula tekee minulle seuraa. Olen kovin väsynyt enkä jaksa lasten hälinää. Mutta hänen kanssaan keskustelen mielelläni.

Pastorska hymyi kiitollisena. Hän istahti tuolin kumalle tietäen, ettei kutsu tarkoittanut hänen osallistumistaan Lovisan ihanalta tuoksuvaan kanaan.

Pastori Israel tarkasteli tarjotinta ja alkoi syödä. Anna Ursula toivoi, että väistämätön nuhdesaarna säästettäisiin aterian päälle, silloin pastori olisi paremmalla tuulella.

Mutta ei.

– Niin, täytyy sanoa, ettei Anna Ursula ole erikoisen hyvin onnistunut Hedvigin kasvatuksessa.

Anna Ursula nyökkäsi nöyrästi. Tottahan pastori puhui. Hedvig oli tehnyt ennenkuulumattoman teon asettuessaan vastustamaan isänsä, ja vielä papin, tahtoa.

– Minun tyttäreni kasvattamisen säädyllyiseen tapaan ei luulisi olevan liian vaikea tehtävä Anna Ursulallekaan. He ovat hyvää sukua.

He ovat hyvää sukua!

Suvustaan pastori Löfberg oli ensimmäiseksi puhunut Anna Ursula Wivolinille tultuaan armovuoden saarnajaksi Vaskiveden kappalaisen paikalle.

Anna Ursula oli suhtautunut pelokkaan hämmennyneesti mieheen, joka hänen odotettiin naivan. Leskimies Israel Löfberg tiesi, että hänen oli konservoitava edellisen kappalaisen leski. Hän oli heti puhunutkin asiasta Anna Ursulalle.

– Minulla on kolme pientä lasta ja pastorska Wivolinilla samoin; joten on kai parasta tehdä niin kuin tuomio-kapituli haluaa.

Anna Ursula nyökkäili punaisena ja hämillään. Pastori Israel vaikutti ystävälliseltä kunnon mieheltä ja nosteli lasiakin harvemmin kuin Anna Ursulan edellinen mies. Kappalainen Wivolin oli ollut vanha mies mutta oli silti siittänyt Anna Ursulalle pojan ja kaksi tytärtä ja antanut selkäsaunan aina tarpeen vaatiessa niin vaimolle kuin lapsillekin.

VALLOITTAVA HISTORIALLINEN ROMAANI TÄYNNÄ KUPLIVAA ROMANTIIKKAA!

Somerniemen pastori Israel Löfbergillä on pulmia kerakseen. Sen lisäksi että hänellä on rahapula ja suuri lapsikatra elätettävänä, hänellä on kolme erittäin naimaikäistä tytärtä.

Perheen kaunotar Hedvig on päättänyt päästä rikkaisiin naimisiin, kun taas Lovisan mieltietty on isän mielestä täysin sopimaton aviomieheksi. Viisas Sara-neito on tottunut ottamaan vastuun perheen murheista, ja hänen seikkailunsa Helsingin seurapiireissä johtavatkin varsin onnistuneeseen lopputulokseen.

Pappilan neidot on riemastuttavan ilkeäkurinen kuvaus kolmen naimikäisen mamselin edesottamuksista 1830-luvun Suomessa. Teos on julkaistu alun perin vuonna 1976.

9 789520 470203

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-7020-3